

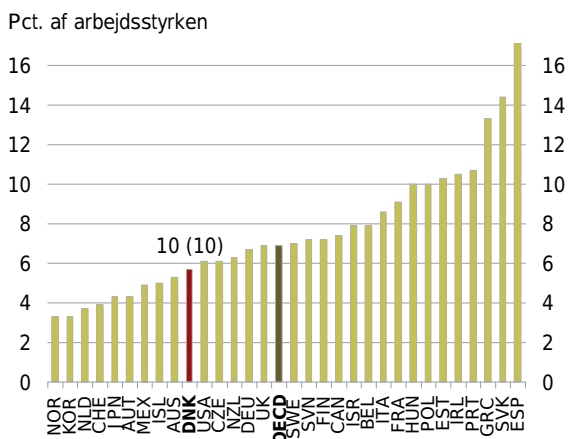
Fleksibelt arbejdsmarked

Virksomhedernes muligheder for omstilling og tilpasning af produktionen er afgørende for konkurrenceevnen. Arbejdsmarkedets fleksibilitet er centralt, da det bidrager til, at virksomhederne løbende har mulighed for at tilpasse antallet af medarbejdere, og personer hurtigt kan komme i beskæftigelse igen, hvis de mister jobbet.

Ledighed

En lav strukturel ledighed er et tegn på, at arbejdskraften finder hen til de områder, hvor den efterspørges. Danmark havde i 2012 den tiende laveste strukturelle ledighed i OECD, se figur 15.1.

Figur 15.1 Strukturel ledighed, 2012

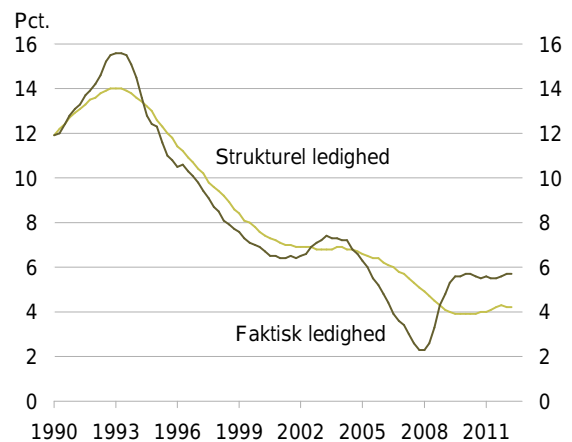

Anm.: Opgørelsen af den strukturelle ledighed er behæftet med usikkerhed. OECD's ledighedsopgørelser, der indgår i beregningerne af den strukturelle ledighed, er baseret på interviewundersøgelser og adskiller sig fra danske opgørelser baseret på registeroplysninger, se figur 15.2.
Kilde: OECD.

For de fleste OECD-lande har den strukturelle ledighed været stort set uændret de seneste år. For Danmark er den steget lidt, se Factbook.

Siden 2009 har den faktiske ledighed været højere end den strukturelle ledighed. Den faktiske ledighed var lidt over 5½ pct. i 2012, mens den strukturelle ledighed var ca. 4 pct., se figur 15.2. Når den faktiske ledighed er højere end den strukturelle ledighed, kan det være nemmere for virksomhederne at rekruttere den arbejdskraft, de har brug for.

Figur 15.2 Faktisk og strukturel bruttoledighed, 1990-2012

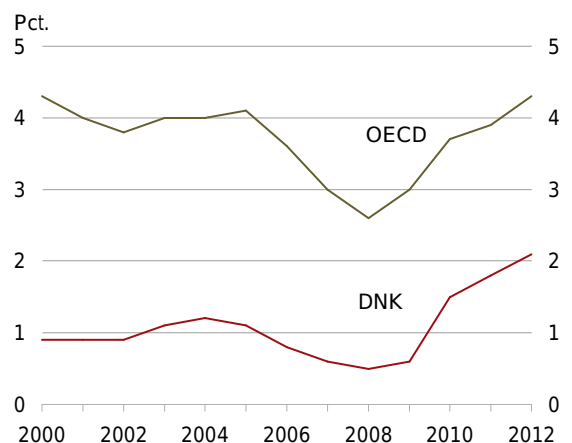

Anm.: Den beregnede strukturledighed er behæftet med usikkerhed. Strukturledigheden er beregnet på baggrund af registerbaserede ledighedsoplysninger og adskiller sig fra OECD's strukturledighed, der er baseret på ledighedsopgørelser på baggrund af interviewundersøgelser.
Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Jo længere tid man er ledig, desto sværere bliver det at komme i beskæftigelse igen. Mange langtidsledige i forhold til arbejdsstyrkens størrelse kan tyde på, at en stor gruppe af personer har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet.

Danmark har siden 2008 oplevet en stigning i langtidsledigheden, og i 2012 havde lidt over 2 pct. af arbejdsstyrken været ledige i mere end et år. Danmark har dog fortsat en lavere langtidsledighed end gennemsnittet af OECD-landene, se figur 15.3.

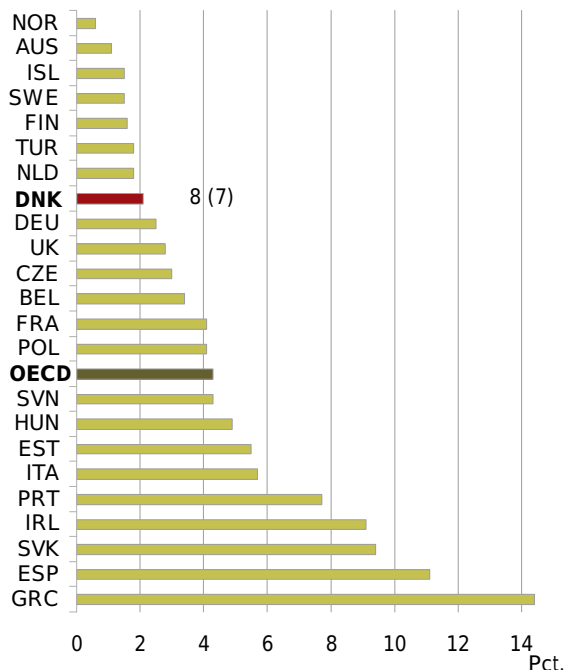
Figur 15.3 Langtidsledighed, 2000-2012

Anm.: Antal ledige der har været ledige i mindst 12 måneder i forhold til den samlede arbejdsstyrke.
Kilde: Eurostat.

Danmark var i 2012 blandt den halvdel af OECD-landene med den laveste langtidsledighed og havde den femte laveste langtidsledighed i EU, se figur 15.4.

Figur 15.4 Langtidsledighed, 2012

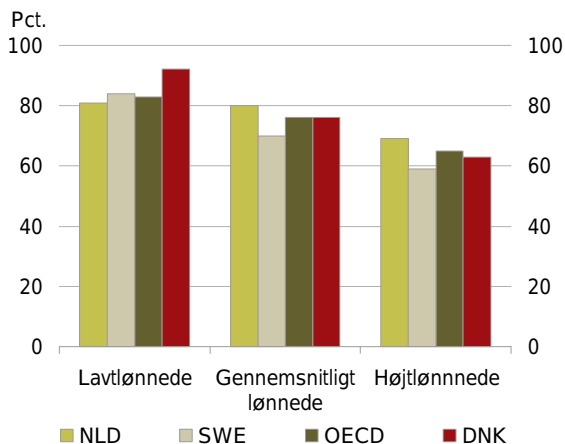

Anm.: Antal ledige der har været ledige i mindst 12 måneder i forhold til den samlede arbejdsstyrke.
Kilde: Eurostat.

Tilskyndelse til at arbejde

Det fleksible arbejdsmarked, hvor det er nemt for virksomhederne at ansætte og afskedige medarbejdere, understøttes af en relativt høj grad af økonomisk sikkerhed, hvis man bliver ledig. Det skaber tryghed for den enkelte, men bidrager samtidig til, at tilskyndelsen til at finde og forblive i beskæftigelse mindskes.

Figur 15.5 Nettokompensationsgrader ved ledighed, 2011

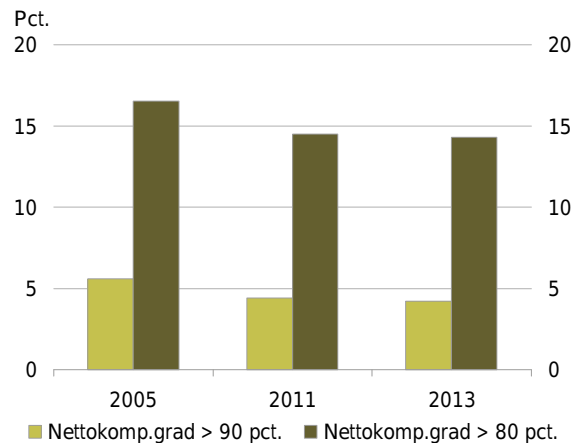

Anm.: Nettokompensationsgrader ved ledighed. Der vises kompensationsgrader for en gift person med to børn. Lavtlønnede tjener 67 pct. af en gennemsnitlig arbejders løn, mens højtlønnede tjener 150 pct. af en gennemsnitlig arbejders løn.
Kilde: OECD og egne beregninger.

I 2011 var nettokompensationen ved ledighed for de lavtlønnede i Danmark blandt de højeste i OECD. Fx var kompensationsgraden for en gift person med 2 børn over 90 pct. For de gennemsnitligt og højtlønnede lå den danske nettokompensationsgrad omtrent på OECD-gennemsnittet, se figur 15.5.

Andelen af personer med en høj kompensationsgrad ved ledighed eller overgang til efterløn er reduceret over en årrække. Ca. 4 pct. af de 18-64-årige oplever en nedgang i deres disponible indkomst på mindre end 10 pct., når de overgår fra beskæftigelse til ledighed eller efterløn, se figur 15.6.

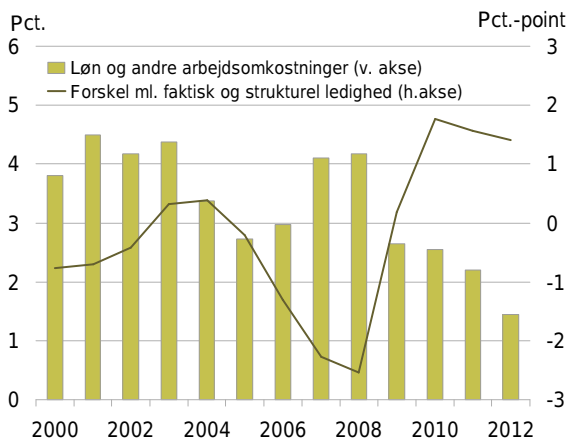
Figur 15.6 Personer med høj nettokompensationsgrad, 2005, 2011 og 2013

Anm.: 18-64-årige i befolkningen ekskl. selvstændige, studerende og førtidspensionister. Nettokompensationsgraden angiver forholdet mellem den disponible indkomst ved at være ledig eller efterlønsmodtager og den disponible indkomst ved beskæftigelse.
Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet.

En højere faktisk ledighed kan medføre et nedadgående lønpres, mens en faktisk ledighed under den strukturelle kan medføre et opadgående pres på lønningerne. Siden den økonomiske krise for alvor slog igennem, er virksomhedernes udgifter til medarbejderne steget mindre end i de år, hvor den faktiske ledighed lå under den strukturelle, se figur 15.7.

Figur 15.7 **Udvikling i arbejdsomkostninger og forskel mellem faktisk og strukturel ledighed, 2000-2012**

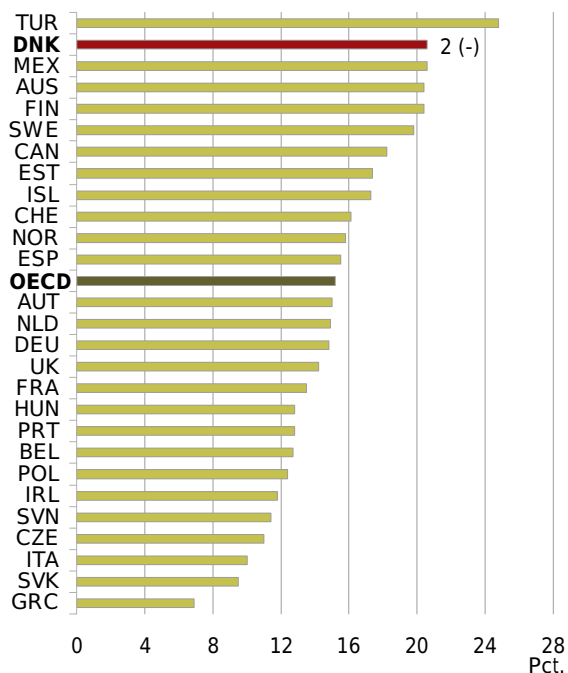
Anm.: Arbejdsomkostninger er givet ved timefortjeneste inden for fremstillingsvirksomhed. Den beregnede strukturledighed er behæftet med usikkerhed.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Mobilitet på arbejdsmarkedet

Fleksibiliteten på det danske arbejdsmarked viser sig blandt andet ved, at der hvert år er mange, der skifter job. Danmark er et af de OECD-lande, hvor flest årligt skifter job. I 2011 havde lidt over hver femte beskæftigede skiftet job det seneste år, se figur 15.8.

Figur 15.8 **Andel af beskæftigede, der har skiftet job det seneste år, 2011**

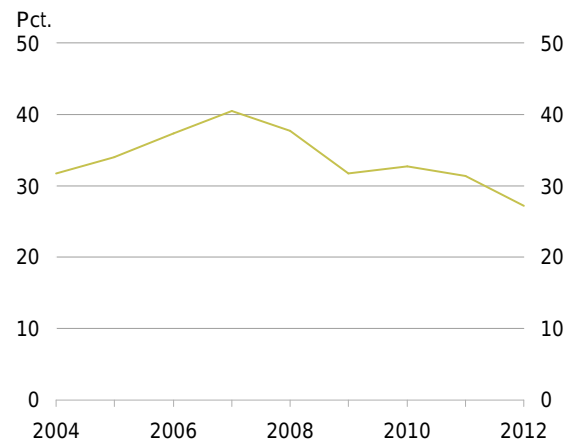
Anm.: Andelen af personer, der angiver at have været i deres nuværende job mindre end ét år.

Kilde: OECD.

Den høje jobomsætning betyder, at hvis man bliver ledig, har man gode muligheder for hurtigt at finde beskæftigelse igen.

Uanset konjunkturerne er der en relativt høj andel af de nyledige, der finder beskæftigelse i de første 3 måneders ledighed. I 2012 var lidt under 30 pct. i beskæftigelse igen 3 måneder efter, de var blevet ledige, se figur 15.9. Andelen har dog været faldende siden 2007.

Figur 15.9 **Andel af nyledige i beskæftigelse 3 mdr. efter nyledighed, 2004-2012**

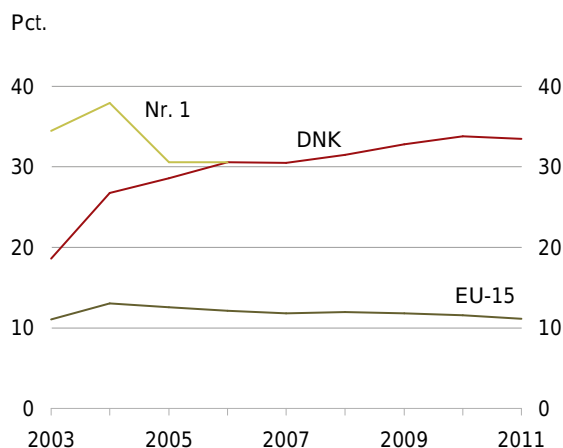
Anm.: Målingen viser andelen af a-dagpengemodtagere og jobklare kontanthjælpsmodtagere forløb, hvor ydelsesmodtagerne er kommet i beskæftigelse 3 måneder efter, de er blevet nyledige.

Kilde: Jobindsats.dk.

Voksen- og efteruddannelse

For at sikre at virksomhederne har adgang til den arbejdskraft, de efterspørger, er løbende opkvalificering af arbejdsstyrkens kompetencer nødvendig. Dette gøres blandt andet gennem voksen- og efteruddannelse. Andelen af beskæftigede, der deltager i uddannelse, er steget de seneste 10 år. Blandt de beskæftigede i 2011 havde næsten 35 pct. deltaget i uddannelse eller opkvalificering i de seneste 4 uger, da de blev adspurgt. Danmark ligger i top blandt OECD-landene, når det kommer til deltagelse i efteruddannelse, se figur 15.10.

Figur 15.10 Andel af beskæftigede, der har deltaget i uddannelse de seneste fire uger, 2003-2011

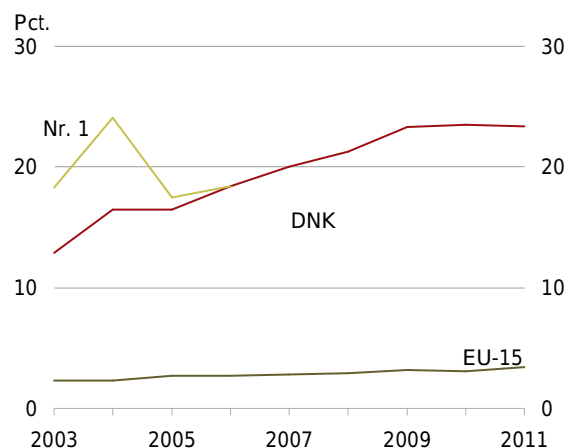
Anm.: Andel af beskæftigede 25-64-årige, der har deltaget i opkvalificering eller uddannelse i de foregående 4 uger på opgørelses tidspunktet. Alle typer af beskæftigede er medtaget. Derfor kan studerende, der er fyldt 25 år, og som har et studiejob, også indgå i opgørelsen.
Kilde: Eurostat.

Især ufaglærte og personer med utidssvarende kompetencer har brug for uddannelse og opkvalificering, da de har en højere risiko for at miste deres tilknytning til arbejdsmarkedet, hvis de bliver ledige. Det kan i sidste ende medføre, at de ender på permanent offentlig forsørgelse. Derfor er det vigtigt at understøtte, at deres kompetencer fortsat matcher de kvalifikationer, virksomhederne efterspørger.

Danmark ligger også i top blandt OECD-landene, når det kommer til ufaglærtes deltagelse i uddannelse.

For de ufaglærte er andelen af personer, der deltager i uddannelse eller opkvalificering, steget de seneste 10 år. Blandt de ufaglærte i 2011 havde knap 25 pct. deltaget i opkvalificering inden for de seneste fire uger, da de blev adspurgt, se figur 15.11.

Figur 15.11 Andel af ufaglærte, der har deltaget i uddannelse de seneste 4 uger, 2003-2011

Anm.: Andel af ufaglærte 25-64-årige, der har deltaget i opkvalificering eller uddannelse i de foregående fire uger på opgørelses tidspunktet.
Kilde: Eurostat.

Gennemførte og større planlagte initiativer

Gennemførte initiativer:

- **Skattereform.** Regeringen indgik i juni 2012 en aftale om en skattereform, som sænker skatten på arbejde, og dermed øger tilskyndelsen til at arbejde. Aftalen indebærer blandt andet, at beskæftigelsesfradraget og indkomstgrænsen for topskat forhøjes fra den 1. januar 2013. Beskæftigelsesfradraget for enlige forsørgere forhøjes yderligere.
- **Reform af førtidspension og fleksjob.** Med aftale om reform af førtidspension og fleksjob begrænses adgangen til førtidspension, og der indføres ressourceforløb med fokus på at udvikle den enkeltes arbejdsevne. Fleksjobordningen målrettes, og tilskuddet omlægges, så flere får tilknytning til arbejdsmarkedet. Ændringerne trådte i kraft 1. januar 2013.
- **Ungepakke.** I forbindelse med finansloven for 2013 blev der indgået aftale om en ungepakke med initiativer, der skal hjælpe unge i gang med at tage en uddannelse, samt initiativer som fx jobrotations- og videnpilot-ordninger, der skal hjælpe unge nyuddannede i job.
- **Kompetenceløft af arbejdsstyrken.** Med Aftaler om Vækstplan DK er afsat en pulje på i alt 1 mia. kr. i perioden 2014-2017 til mere og bedre voksen- og efteruddannelse. Det skal løfte kompetenceniveauet i arbejdsstyrken og understøtte udvikling og fastholdelse af arbejdspladser i Danmark.
- **Reform af kontanthjælpssystemet.** Regeringen indgik i april 2013 en bred politisk aftale om en kontanthjælpsreform, som skal være med til at sikre, at unge får en uddannelse, og at alle mennesker bliver mødt med klare krav og forventninger, så flere får mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet. Samtidig sætter aftalen ind med en helhedsorienteret indsats for personer med komplekse problemer og andre med særlige problemer. Lovforslagene, der udmønter aftalen om en kontanthjælpsreform, blev vedtaget den 28. juni 2013 og træder i kraft den 1. januar 2014.
- **Tryghed for ledige i en krisetid.** Regeringen indgik i maj 2013 en aftale, der forlænger varigheden af den nuværende uddannelsesyndelse og indfører en ny midlertidig arbejdsmarkedsyndelse for ledige, som opbruger dagpengereetten. Endvidere etableres en pulje til blandt andet grønne job og grøn omstilling. Forlængelsen af varigheden af uddannelsesordningen er vedtaget ved lov den 28. juni 2013 og trådte i kraft den 1. juli 2013.

Større planlagte initiativer:

- **Ny beskæftigelsespolitik.** Regeringen har igangsat en udredning af hele indsatsen for ledige. Udredningen skal give svar på, hvordan der sikres en bedre beskæftigelsesindsats, og hvordan der sikres et bedre samarbejde mellem virksomheder og jobcentre. På baggrund af en rapport fra ekspertgruppen og en drøftelse med arbejdsmarkedets parter kommer regeringen senere med et udspil til en reform af beskæftigelsesindsatsen.
- **Nyt dagpengesystem.** Regeringen vil igangsætte et arbejde med at fremtidssikre dagpengesystemet. I forlængelse af udredningen af den aktive beskæftigelsesindsats bedes det nedsatte ekspertudvalg for en ny beskæftigelsesindsats om at komme med idéer til indholdet i arbejdet om fremtidssikring af dagpengesystemet. På den baggrund nedsættes en kommission med uafhængige eksperter, der skal være færdig senest i foråret 2015.
- **Sygedagpengereform.** Regeringen vil afskaffe varighedsbegrænsningen på sygedagpenge, så ingen sygemeldte risikerer at stå helt uden forsørgelse. Samtidigt skal sygemeldte have et hurtigere og bedre forløb end i dag.